

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
60 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un și germond: până la 10
cent; a doua oară 15 cent; a treia
oară 20 cent de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile
sunt suzitate pe plăți înainte în Arad.

Valoarea pentru ornă și comitate
scrierilor notificate nu se potăz.

Asociațiunea.

Salutăm adunarea generală a Asociațiunii în Timișoara și îi dorim succes.

Poporul românesc din țările coroanei sfântului Stefan dat-a convingătoare dovezi despre distinsesele lui aptitudini culturale. Poate chiar acest popor are mai multă înclinare spre interese culturale, decât pentru cele materiale.

Când după aproape optsprezece veacuri de suferinți poporul românesc a scăpat într-o cât-va de rușinoasele cătușă ale sclăviei, cea dintâi și cea mai de căpetenie preocupățiune a lui fost-a să-și înființeze condițiunile trebuitoare dezvoltării sale culturale.

Îndată după încetarea sclăviei se înalță gimnaziul românesc din Brașov, gimnaziul din Brad, se înființează Asociațiunea Transilvană, apoi Asociațiunea națională arădană pentru cultura poporului românesc, în 1870 Societatea pentru crearea unui fond de teatru român. Și afară de acestea, alte multe Reuniuni și instituțiuni dovedesc dorul și nișuirea spre cultură ale poporului românesc.

Bisericile românești au ridicat mii de școli pentru luminarea poporului, care în raport cu sărăcia sa proverbială jertfește aproape peste puterile sale pentru susținerea acelor școli.

Nimeni nu ne ajută în sfânta luptă pentru învățatură. Dimpotrivă ni-se pun pretutindeni piedici în cale. Avântul școlilor noastre se stângenește prin impunerea unor

scopuri, ce n-au de a face cu cultivarea proprie a poporului. Toate manifestațiunile noastre culturale sunt privite ca acte dăunătoare statului și am ajuns acolo, că episcopii noștri românești nu cutează să participe la adunările generale ale societăților noastre culturale, căci așa-ceva ar produce resens la domniul ministrilor, câtă vreme episcopii confesiunilor maghiare stau în fruntea tuturor mișcărilor culturale ungurești.

Școala românească e primejduită în temelile sale. Se lucră într-acolo, ca poporul românesc chiar prin școlile sale proprii să fie despoiat de naționalitatea sa. După școală urmează biserica. Întocmai cum s'a făcut în privința școlilor, tot astfel se începe acțiunea în contra bisericilor românești prin șoapte și zvonuri în organele de publicitate ale șovinistilor. După învățătorii vor urma preoții, după catedră va veni rândul la amvon.

Și în contra tuturor primejdiilor, ce ne amenință, singura noastră scăpare ne este voința tare de a ne păstra ființa românească, limba și legea. ^{Ca cât bulveca publică} Cărat public ^{ca cât bulveca publică} este mai mult de ajutorul firesc, ce trebuie să ni-l ofere statul întru cultivarea și întărirea naționalității noastre în schimb pentru jertfele, ce i-le aducem în sânge și în-bant, cu atât mai mult trebuie noi înșine să jertfim pentru susținerea noastră etnică.

Și sub acest raport nu putem să ne umplem sufletul de mângăere acum, când salutăm aci în vecinătatea noastră cea mai de frunte societate pentru literatura română

și cultura poporului român. Nu suntem mângăiați, căci nu vedem întărindu-se zidurile apărării în proporțiune cu mărirea năvalnicelor porniri în contra noastră.

Vedem sbuciumarea celor puținii, auzim glasul războinic al singuraticilor viteji, dar nu vedem marea românească tulburându-se și valuri zdrobitoare aruncând, mulțimea lipsește dela datorințele sale și căpitanii fără arme sunt fulgi ușori în vârtegiul dușman.

Trei milioane de români dau o mie două sute membri Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. Nu vi-e rușine preoți și dascăli români, mai mulți de șase mii toți împreună, nu vă roșește obrazul voi ceialaltii, advocații, comercianții, industriași, officianții români, cari sunteți leghion? Vedeți dușmanul sărind cu sălbătăcie asupra voastră, asupra neamului vostru, vedeți înaintea voastră și cetatea românească, de unde v'ați putea apăra cu voinicie. Voi însă ca niște hăbăuci stați fără arme în fața dușmanului și nu auziți glasul acelora, cari vă întind armele. Instituțiunile culturale. Acestea sunt cetățile voastre.

Nu vom a cerceta cu această cu deamănuntul cauzele reului, de care suferim. Dar' nu putem suprima indignirea, ce ne cuprinde în fața indolenței păcătoase a publicului românesc de acum față cu instituțiunile noastre culturale. Par'că duhul cel bun al strămoșilor, cari cu atâta drag jertfiau pentru învățatură, nu mai sălășluiește într-o noi. Ori am perdut nădejdea pen-

Impresiuni și reflexiuni dintr'o călătorie.

De
S. Tamba.

Vorbele fratelui Piștol par'că într-adevăr buimăciseră pe căți-va de cap, căci nu trecuse mult și observai pe unul bolborosând în barbă într'un unghet răspunsurile pe cari le va da Regelul și Reginei la casă că se vor întretine cu el.

De altă parte o coconită strânga din spate înfiorată de gândul c'o să se aproprie de ea moștenitorul de tron glumindu-i și făcându-i curte. Și la gândul acesta rămâne cu ochii mari duși în golul cerului.

Abia 2-3 înși rămăseră apatici la această conversațiune concentrându-se cu totul în admirarea grandioasei naturi. Sosiserăm în valea Timișului. Cu cât înaintam cu atât își devenia privirea mai lacomă, cu atât rămăneaf mai fermecat, deși efectul secetei generale își lăsase urmele sale și aici. Iarba se așternu-se pământului prăjită de arșița soarelui. Brazii — voinicii munților — cu brațele ridicate în slavă implorau mila Celui de sus, ear ceialții arbori cu crengile plecoșate stăteau abătuți ca omul amărît și îngândurat, care nu știe ce-i va mai aduce ziua de mâine: moarte sau viețată!...

Timișul, altă-dată plin la trup și sburdalnic se strecura timid și special aproape neobservat pe la marginea patului său de bolovanii, întocmai ca o șopărlă prin iarba înaltă, înaintea coaselor?

În fund colosul Buceciului își isbește ochiul își face impresia unui uriaș antidiluvian, uitat de vremuri și de D-zeu, dar conștiu de marea misiune ce i-s'a încredințat din partea unui popor recunoscător și tot așa de vechi.

Stă zmirnă, vecinic treaz cu capul descoperit înfruntând furtuni și trăznete privind cu dispreț la legiunile voinicilor de brazi cari din vremuri uitate îl asediază de jur împrejur nișuind a i-se instăpâni în creștete — fără leac de izbândă însă.

Urcăm din greu. Locomotiva gălăe adânc. Un munte ni-se pune curmeziș în cale. Îl sfredelim și ne repezim spre granița României. Ura!... Uraa!... Suntem în Predeal. Împănații bașbuzuci ai lui Bănișy strâng din făci și nicleaștă pumnii. Îl supără rău vorba noastră românească. Dar vorba Dumnealor: „Sokat akar a szarka de nem birja a farka“. — Ne iau în primire 2 dorobanți români. D-zeu să-i țină spre fala Țării. Le-am cetit din ochi bucuria și dragostea cu care ne-au primit.

Răsufălăm ușurați, ca după o povară grea. Respirăm aerul României libere. Ce dulce și înviorător e!...

Fuga la cărți poștale ilustrate! Fuga la mărci poștale românești. Câtă veselie și mulțumire sufletească la ai noștri!...

Un tovarăș trăsese deja dungă peste inscripția „Cartă poștală“ scriind de-asupra „Levelező“...

— Da tu ce faci soate?...

— Uite scriu „Levelező-lap“, să nu-l „globiască“ p'ai de-acasă „ocoșii“ăștia de Boanghini.

— Ce... ai nebunit... Doar suntem în Țară mă zapacios.

— Ptiu!... fire-ar a dracului!... Mi-am uitat, mă uitam'ar dracu!... No, vezi tu?...

Dup'aproape o oră de forfoteală prin gară urcăm trenul românesc, care după un șuer sălbatic o împunge înainte gonind tot mai cătrănit și nele de fer.

Stau la fereastră aiurit de repezițiunea trenului. Venindu-mi apoi în fire mă cuget la noi și la ei. Suntem numai de câte-va pușcături de granița României și totuși câtă deosebire în vorbă, în gesturi, în mers, repezițiunea trenului etc. Ne-am sărit de tot. La noi toate merg cu boii, dincolo par'că toate sunt puse în mișcare de un curent electric. Nu mă mai mir, că România a fost în stare în timp atât de scurt să facă progrese atât de considerabile. I-a ajutat firea sprintenă, vioaie și deșteptăciunea sădită în ei de natură.

Un nou huet isbit de dealurile împrejmuitoare ne dă de știre că suntem deja în Azuga.

Urloatele înalte fumegătoare, edificiile de piatră, mari și trainice și vuetul molcom al mașinăriilor de tot soiul dovedesc, că în colonia aceasta ocrotită de munți să desfășură o activitate industrială de învidiat.

Abia ai vreme să-ți aduni gândurile, ce-ți răscolesc aceste fabrici, cari formează o verigă puternică în lanțul progresului României, — gânduri stăpânite de dorul de-a vedea aceste fabrici înflorind și mai departe sub mâna dibace a unor Români harnici, legați și prin sânge de glia strămoșească, care-i hrănește — și întovărășit de Prahova cea gureșă și nervoasă cât

tru viitor? Ori cum, de ne-am păcătoșit?

Nu una mie, ci cel puțin 10 mil de membri ar trebui să aibă azi Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, acum, când cultura aceasta este ținta tuturor asalturilor dușmănești. Ea este chemată a da Românului carte românească, a-i arăta calea întăririi economice, a-i încălzi sufletul cu dulceața armoniei graiului românesc, a-i lumina mintea prin învățatură.

Și în fața atâtor înalte datorințe spriginul, ce i-l dă societatea românească, e disparent. Am dori să fie altfel, căci mântuirea noastră numai prin noi înșine se poate desăvârși. Și dacă cum-va pentru indeferentismul cras, ce-l arată publicul românesc Asociațiunii, o parte din vină ar rezida în conducerea ei, cei chemați să scruteze și fără genă să ne arate reul, căci fără diagnostică nici o boală nu se poate tămădui.

Trăim timpuri grele. Luptăm cu mil de neajunsuri. Mulți au pierdut speranța în viitor. Multe lupte s'au robit fricii. Dar cei ce cunosc istoria plină de suferinți a nefericitului nostru popor s'au încredințat despre mulțimea puterilor latente, ce zac în brațele și sufletele acestui popor, care deșteptat odată la viață din somnul de moarte va pune lumea în uimire prin destoiniciile sale.

Săriți întru deșteptarea lui voi toți, căți din a lui îndurare ați primit lumina învățaturii. Salutăm adunarea generală a Asociațiunii în Timișoara și îi dorim succes.

Raportul comitetului central al „Asociațiunii“.

Azi am primit nr. IV al revistei *Asociațiunii* „*Transilvania*“ cu Raportul general al comitetului central ce se va prezenta Adunării generale de Mercuri.

În obișnuita formă scurtă și lapidară, comitetul însuși momentele principale din anul expirat. Constată un avânt în viața Asociațiunii din ultimul deceniu, fără a se fi ajuns însă nici pe departe la o stare ce ar corespunde forței numerice a poporului nostru din aceasta țeară.

ai bate 'n palme te și pomenești într'un orașel de vile — una mai drăguță ca cealaltă — orașel scutit la spate de Titanul românesc — Carpaților, care aici pare un paravan enorm de peatră slobozit din cer, cu destinațiunea de a-i servi de proptea aici pe pământ. E Buceciul, ear orașelul — Bușteni. Rămânem cu ochii holbați, muți de admirațiune în fața *sublimului*. „Să vedeți Sinaia!“... ne murmură Prahova.

„Sinaia s'o vedeți voi!“... ne freamătă frunza. O luăm înainte. Cu capetele scoase pe ferestrele vagoanelor ne pironim privirile în direcțiunea șinelor pipăind depărtările, cari ascund minunea naturei, de care ne doinește riu și codru.

Vorba e mai agitată, inimile svicnesc mai repede. Ne apropiem... Riu și roatele trenului să rostogolesc amețitor. S'au luat la întrecere. Un boncâit prelung prăvălit spre inima țării de valurile repezi ale Prahovei și trenul să oprește. Ne vedem visul întrupat. Suntem în Sinaia.

Bagagele sunt aruncate într'o căruță și urcăm lacomi și nerăbdători suișul spre hotelul Caraiman, primul edificiu din Sinaia, care-ți leagă privirea și-ți impune. Ne rotim de câte-va ori ochii dornici împrejur, trecem apoi la restaurantul Oppler, locul de adăpostire, de hrănire și de împemeneală. După un dejun cam apăsător unii se dau odihnei, alții se aștern spre scrisul cărților ilustrate, iar cei mai mulți, cari veniseră cu peatra 'n gură la Sinaia plini de neastâmpăr ies la larg grăbind spre Peleş să-și vadă visul cu ochii. Ajunși pe terasa ca-

Amintește cu mult regret despre retragerea d-lui *Alexandru Mocsonyi* din postul de președinte — întâmplată în decursul anului din motive de sănătate, donând cu acest prilej o sumă însemnată prin care s'a făcut realizabilă ideea Muzeului național — și apoi propune, ca drept recunoștință și pentru statornicirea și în viitor a unei legături ideale, Asociațiunea să-l numească președinte onorar, ear pe dl *Partenie Cosma* care de un stert de secol stă în serviciul „Asociațiunii“ și pe dl *Iosif Vulcan* din incidentul jubileului „Familiei“ de 40 ani serbat mai deunăzi, să-i numească membri onorari.

Espirând mandatul Comitetului central și al Președintelui ales în 1901 — s'a pus la ordinea zilei alegerea *Comitetului central*, a *președintelui* și *vice-președintelui* și — în vederea demisiunii primite prin ultima Adunare generală — *alegerea prim secretarului*.

Afacerea prim-secretarului, o vedem tranșată într'un mod care nu justifică absolut motivele cari au făcut-o necesară. Comitetul prezintă un raport special cu privire la aceasta chestiune din care reese:

Că la primul concurs nici unul dintre concurenți *n-a intrunit calificațiunea recerută de cercul de activitate al prim-secretarului*; s'a scris nou concurs cu termenul de 15 Iulie, intrând 6 cereri; plenul secțiunilor științifice literare a așteptat acest stadiu pentru a da vot unanim de încredere dlui *Diaconovich* și a-l ruga la retragerea demisiunii sale; comitetul central în 29 Iulie s'a alăturat în unanimitate la părerea comisiunii și a decis să invite pe dl *Dr. C. Diaconovich* „să consacreze și mai departe probatele sale puteri „Asociațiunii“ noastre, de cari aceasta are evidentă trebuință; în urma acestei invitații dl *Dr. C. Diaconovich* își retrage verbal și în scris demisiunea; comitetul speră că adunarea generală va consimți bucuros cu aceasta soluție, pentru precauție reținând însă *cele 6 cereri intrate la concurs*, până la demisiunea ce se va lua; cu privire la ocupațiunile laterale ale dlui *Diaconovich*, comitetul e de credință că acelea nu-l vor împedeca în împlinirea completă și conștiincioasă a agendelor de prim-secretar.

Propunerile comitetului sunt următoarele:
a) a lua act în general de raportul Comitetului central;

b) a da expresiune durerii sale pentru pierderea membrilor decedați în anul din urmă;

stelului stăm vrăjiți de panorama divină ce ni-să deschide.

Fericită trebuie să mai fie stăpâna acestui picior de rai!... Și și mai fericită natura care adăpostește la sinu-i fermecat cuibul unei *Carmen Sylva*...

Fără să-mi dau sama mă pomenesesc recitând versurile poetului nostru *Coșbuc*:

„Sus senin și jos verdeață
Ce cuminte-I să trăești,
Când ți-e dat să stăpânești
Numai o viață“.

Se apropia timpul prânzului și noi tot acolo, steteam duși, par'că ne prinseseră picioarele rădăcinii.

La orele 4 după prânz urcăm din nou drumul spre Peleş, damele 'n trăsuri bărbații apostolește. Era termenul când *Maiestatea Sa Regele Carol* — de și petrecea cu întreaga familie regală în Peleş — ne acordase preagrățios permisiunea de-a vizita castelul. — Sfioși și tăcuți urcăm treptele catifelate ale acestui lăcaș minunat. Răpiți de administrațiune colindăm apoi sală de sală ne mai putându-ne ochiul sătura și sufletul.

Cu respirațiunea curmată mă opresc în ușa unei săli mari. Am impresiunea că visez și sunt în împărăția smeilor din povești cu lăcașurile lor de aur și de argint. Izvorul tainic al unui izvor de munte îmi gădila urechea. E apa ce ținește din perețele sălii rostogolindu-se de-alungul patului său de porțelan încrețit. Sunt în sala maurică. În vecinătatea acesteia e cui-

c) a lua act de demisiunea dlui *Al. de Mocsonyi* din postul de președinte și a-l alege președinte onorar, iar pe d-nii *P. Cosma* și *I. Vulcan* membri onorari ai „Asociațiunii“;

d) a alege pentru un nou period de 3 ani pe membrii Comitetului central, pe președintele și vice-președintele „Asociațiunii“;

e) a decide asupra propunerii prezentate în raportul special pentru îndeplinirea postului de prim-secretar;

f) a aproba darea de seamă despre gestiunea financiară a anului 1903 și a da comitetului central absolutul pentru această gestiune;

g) a aproba proiectul de buget pentru anul viitor;

h) a primi propunerile prezentate în chestiunea Muzeului;

i) a lua act de deciziunea ședinței plenare a Secțiunilor științifice-literare, cu privire la stabilirea programului de acțiune al acestora.

* * *

Revirimentul numărului membrilor și al despărțimintelor la 10 August 1904 e următorul: 47 despărțăminte cu 83 membrii fondatori, 227 membri pe viață, 1208 membrii ordinari, la olaltă 1563 membri.

Numărul membrilor evident este foarte mic, deși comitetul constată că e în creștere continuă. Tot așa este insuficient și numărul despărțimintelor considerând vastitatea tereniului de când Asociațiunea a trecut peste Peatra Craiului.

* * *

Din raportul casarului aflăm că întreaga avere administrată de Asociațiune reprezenta la finea anului 1902 cor. 579.213.02 iar în cursul anului 1903 s'a adaus cor. 97.100.51 ajungând la finea anului 1903 cor. 676.213.53

* * *

În raportul în chestiunea înființării Muzeului istoric și etnografic ni-se spune că în virtutea autorizării primite din partea adunării generale din anul trecut Comitetul a dat în întreprindere construirea palatului Muzeului care deja acum în 1 Octobrie va și fi terminat, așa că Biroul și Biblioteca se va și muta în nouile locale.

Pentru Muzeu s'au făcut mai multe donațiuni și să cere autorizare dela adunarea generală, ca comitetul în toamna anului curent să inaugureze prin despărțăminte și prin delegați speciali colecte pentru procurarea mijloacelor bănești în scopul sporirii colecțiilor Muzeului.

bul fermecat din care-și cântă dorul și jaiea cea mai de invidiat regină a lumii.

Adevărat lăcaș pentru o regină — poetă! Tot în partea aceasta sunt salonașele pentru jocul de biliard, muzică, lectură etc.

În partea opusă alte și alte saloane. Fiecare e o dovadă a perfecțiunii la care a ajuns mâna omenească.

Sunt orele 5, sorocul începerii concertului. Ne concentrăm și ne îndreptăm spre sala cea nouă, ce se află încă în lucrare. În sală sunt deja câți-va oaspeți aleși. Abia ne așezăm și noi și abia ni-se împart notele și ușa din fund să și deschide, apărând în ea *Capul Țării românești*, alături de regina-poetă *Carmen Sylva*. După ei urmează ceialalți membrii ai familiei regale. Toată sala se ridică cu respect. Privirea caldă și surisul deosebit de prietinesc cu care suntem întâmpinați în special din partea Reginei însă, ne redă curagiul, alungându-ne tremă; iar după-ce vedem atât pe *M. Sa Regele*, cât și pe *M. Sa Regina* cât de prietenos să întrețină mai cu măiestrul nostru *G. Dima* — căruia i-să dă o deosebită atențiune, — mai cu alți membrii ai corului, ne simțim ca'n familie.

Bagheta dirigentului ne dă semnul și concertul începe cu compozițiunea „*Salvum fac regem*“, dedicată *M. S. Regelui Carol* din partea măiestrului nostru.

După fiecare punct al programei *Maiestatea Lor* se ridică apropiindu-se de noi și garând când pe unul, când pe altul.

(Va urma.)

Fondul Muzeului care va costa 120,000 a trecut peste 100,000 cor. rămâne prin urmare neacoperit 20,000 coroane ce se va colecta în anul acesta.

* * *

Raportul prim secretarului despre activitatea secțiunilor științifice-literare constată că secțiunile au ținut în anul din urmă 11 ședințe; și anume:

1. *Secțiunea literară* s'a întrunit la 23 Februarie, la 26 Martie și la 8 Iunie a. c., ocupându-se în aceste ședințe mai ales cu adunarea materialului necesar pentru „Biblioteca populară“ și pentru îndreptarea limbii noastre, cel din urmă publicat în revista „Transilvania“. Totodată s'au luat dispozițiunile reclamate prin deciziunea șed. plen. din 1903 Nr. XIII p. b. în privința ședinței festive din anul curent.

2. *Secțiunea istorică* a ținut ședințe la 10 Martie și la 18 Iulie a. c. și va prezenta propunerii concrete cu privire la înzestrarea Muzeului istoric și etnografic.

3. *Secțiunea științifică* s'a întrunit la 17 Mai și la 18 Iulie a. c. și în conformitate cu dispozițiile luate prin deciziunea Nr. XIII din anul trecut a absolvat o activitate îmbucurătoare și afară de aceste ședințe prin arangierea de prelegeri publice cu ajutorul Skiopticonului cumpărat de comitetul central la cererea ultimei ședințe plenare.

4. *Secțiunea școlară* de asemenea a ținut 2 ședințe, la 24 Aprilie și 18 Iulie a. c., deliberând chestiunile ce i-au fost date spre studiere de către ultima ședință plenară. În fine

5. *Secțiunea economică* care până aci nu a dat aproape nici un semn de viață din cauza că referenții ei din trecut nu s'au putut confo ma angajamentelor luate și din acest motiv au și demisionat pe rând, după reconstituirea ei în anul trecut, și mulțămită zelului dezvoltat de noul ei referent, au început, pe baze mai largi, o activitate intensivă, care va putea aduce intereselor economice ale poporului nostru foloasele cele mai reale.

Guvernul român și pensionatele romano-catolice.

Pentru a cunoaște și mai bine chestia cu pensionatele rom.-catolice de fete din România, conduse de călugărițe, dăm în întregime, după foile din România, adresa ministrului român de instrucțiune Spira Haret, trimisă la 14 Iulie 1904 direcțiunilor acestor institute. E următoarea:

Doamnă,

De mai multă vreme, atât ministerul instrucției publice, cât și alte autorități, primesc numeroase plângeri, reclamații și denunțări contra institutelor private de fete înființate și conduse de către călugărițele catolice ale congregațiunii Notre-Dame-de-Sion.

În urma supravegherii exercitate de noi, ne-am convins că o mare parte din învinovățiile aduse acestor institute sunt fondate. Într'însele învățământul primar așa cum este fixat prin lege, și așa cum este obligatoriu pentru toți copiii supuși Români, nu se predă; copiii nu sunt supuși nici unui control în privința împlinirii obligativității învățământului primar, nici în ceea-ce privește înscrierea, nici în ceea-ce privește examenul dela finea anului așa cum prescrie art. 10 și 11 din legea învățământului primar; limba română este negleasă, învățământul religios se predă copiilor ortodoxe într'un număr de ore nesuficient și de către un personal necompetent, unora de către o călugăriță catolică, după cărți neautorizate sau chiar după manuscrise. În ceea-ce privește educația religioasă copilele, chiar cele ortodoxe și mai cu seamă acestea, sunt obligate în mod strict a se supune tuturor îndatoririlor religiei catolice, atât în capelă, cât și la toate celelalte exerciții religioase, cari nu se pot impune decât elevelor catolice; ba încă se usează de toate mijloacele pentru a impresiona imaginația lor și a determina la dinsele în mod artificial dorința de a părăsi religia părinților lor și multe din ele chiar de a se călugări în religia catolică. Astfel se explică numeroasele conversiuni de cari avem cunoștință că s'au produs printre eleve, sau

fostele eleve ale acestor institute, dintre cari unele și-au părăsit țeara și au dispărut sustrăgându-se dela afecțiunea părinților lor, și aruncând doliul și dosolarea în atâtea familii. Incidente recente au dat pe față modul cum se operează pentru a se ajunge la asemenea rezultate.

Pentru a pune capăt acestor fapte, pe cari numai îndelunga noastră toleranță le poate explica, ministerul vă pune în vedere că de azi înainte nu vom mai tolera nici o abatere dela legile și regulamentele școlare din partea institutelor Notre-Dame-de-Sion, cum și nici o încercare de acțiune asupra copilelor, cu scop de a provoca părăsirea religiei părinților lor. Și pentru-ca lucrurile să fie bine înțelese, vă punem în vedere cele următoare:

1. Institutul ce conduceți va fi inspectat cât mai des de către inspectorii școlari, inspectoarele școlare, de către revizorul școlar local și ori-ce altă persoană delegată de noi. D-voastre sunteți datorate a le pune la dispoziție toate actele și documentele de cari vor avea trebuință și a le da toate informațiile ce vă vor cere. Ei vor asista la cursuri, vor pune întrebări, vor cerceta cărțile întrebunțate, caetele și lucrările elevelor, vor căuta să se convingă de aptitudinile didactice și de capacitatea corpului didactic al institutului; vor căuta să vadă modul cum elevele își împlinesc datorințele religioase. În urma rapoartelor ce ne vor adresa, și eventual în urma anchetelor ce vom ordona, ministerul va lua măsurile ce va crede de cuviință în conformitate cu legea și cu regulamentele.

2. Veți comunica dlui revisor școlar local numele și pronumele, naționalitatea și religia tuturor elevelor, cum și numele și locuința părinților elevelor ce se află în institut, precum și al tuturor acelor cari vor mai fi primite în viitor.

3. Toate elevele române în vîrstă de 7—14 ani împliniți, cari nu vor fi absolvat învățământul primar după programa oficială, vor urma acest învățământ întocmai după programa oficială, fără știrbire sau înlesnire. Acest învățământ va putea include în el, în loc de 5, pentru a permite și introducerea limbilor moderne și a muzicii. Cursurile de religie, limba română, istorie, geografie, vor fi predate exclusiv în limba română.

4. Elevele române mai mari de 14 ani și acele cari au absolvat cursul primar după programa oficială, vor fi obligate a urma în limba română studiul istoriei, geografiei și limbii române; ear' cele ortodoxe și pe al religiei. Limba de învățământ pentru celelalte materii poate să fie o limbă străină.

5. Pentru predarea învățământului primar, cum și pentru predarea istoriei, geografiei și a limbii române elevele române prevăzute la alineatele precedente, se va întrebuiți numai personal care să cunoască bine limba română, care să aibă cunoștințele și aptitudinea pedagogică necesară și care să aibă autorizația ministeriului.

6. Pentru elevele române ortodoxe, religia va fi precedată de un preot ortodox sau de altă persoană ortodoxă, anume autorizată pentru aceasta de minister și care să facă parte din corpul didactic al statului.

7. Pentru elevele române mai mici de 14 ani cari nu au absolvat învățământul primar, acest învățământ va fi obligator pînă la absolvirea lui sau pînă la vîrsta de 15 ani. Elevele cari se vor constata că se sustrag dela dînsul, vor fi înscrise în școalele primare publice, și obligate a urma acolo, fără prejudiciul altor măsuri ce s'ar lua contra institutului.

8. Toate elevele române de curs primar vor trece la școalele publice toate examenele de fine de an, conform art. 11 al. I din lege. Direcția institutului va fi obligată a le trimite la examene.

9. Este interzis în mod absolut, ca elevele române ortodoxe să iee parte în ori-ce fel ar fi și sub ori-ce motiv ar fi la practicile religioase catolice ori-care ar fi ele.

Credințele religioase ale lor vor fi respectate în mod absolut ori-ce încercare de ori-ce fel ar fi și sub ori-ce motiv ar fi, de ale abate dela credințele lor și dela datorințele religioase ortodoxe.

10. Direcția institutului este obligată să aibă grijă, ca elevele române ortodoxe să-și împlinească în mod regulat datorințele religiei lor.

Un preot ortodox va fi însărcinat de către direcția institutului, sau în lipsă, de ministeriu, ca să se ocupe cu îngrijirea religioasă a elevelor române ortodoxe.

11. În fie-care, Dumineca elevele române ortodoxe vor fi conduse la biserica ortodoxă, cea mai apropiată, ca să asiste la liturgie.

12. Institutul este obligat a serbători întocmai ca școalele publice zile de serbări naționale, recunoscute de regulamente.

Punându-vă acestea în vedere, vă invit, domnă a vă conforma măsurilor de mai sus, pe cari le impunem în virtutea dreptului ce ne dau legilor țării, și vă atrag atenția, că contra abaterilor vom lua măsuri cari vor putea merge pînă la închiderea institutului.

Vă dăm termen de 10 zile, ca să vă arătați măsurile ce a-ți luat pentru exacta ducere la îndeplinire a acestui ordin.

Cât pentru faptele din trecut, care au motivat plîngerile pomenite la începutul acestui ordin ne rezervăm a lua măsurile ce vom crede de cuviință. **Ministrul Haret.**

Războiul ruso-japonez.

Telegramele mai noi vestesc, că Japonezii au pus capăt pauzei, și încep din nou să înainteze căci nu voesc să lase atîta timp lui Kuropatkin pentru a se reculege. În modul acesta Japonezii vor lua de nou ofensiva, al cărei rezultat de sigur va fi retragerea și fuga armadei rusești.

La 15 I. c. ear a avut loc o năvală inversunată împotriva Port-Arthurului. Tote semnele arată, că Japonezii se pregătesc aici pentru acțiune puternică ce va avea probabil drept rezultat capitularea acestui oraș. Japonezii primesc atît aici, cât și la Liaoyang mari trupe de ajutor. Contingentul lor total aflător în Mandcuria și pe insula Liaotung este evaluat la 55,000.

În Pctersburg cercurile înalte recunosc acum, cum vestește o telegramă din Paris, că *armata asediatoare dela Port-Arthur a câștigat avantajii cu mult mai mari, decum se credea pînă acum.* Aceleași cercuri mărturisesc și aceea, că *generalul comandant Stoessel a primit ordin, că la moment oportun să capituleze.*

Din străinătate.

Din Macedonia. Rezultatul reformelor cerute și aplicate de puteri în Macedonia e îmbucurător, însemnat și mersul nu așa de încet, pe cât afirmă unii interesați. E neîndoios că pentru câte-va luni nu poate fi teamă de turburări grave. O fi pricină și sleirea mijloacelor ce revoluționarii le aveau la îndemână, dar neapărat joacă rol mai însemnat lucrarea pozitivă de liniștire ce reformelor au produs. Nu am putea zice că ori-ce primejdie a dispărut; căci elementele revoluționare n'au încetat de a ființa. Turburările ce fac ici și colo niște bande neînsemnate nu au nici o însemnătate, nici n'ar putea să primejduiască liniștea. Poporul începe a fi convins de seriozitatea reformelor, deși munca funcționarilor numai ușoară nu e. Mii de plângeri din viu graiu sau înscris au fost rezolvate de urgență, dându-se motive, chiar în cazurile, când cererile erau absurde sau nedrepte. Administrările erau absurde sau nedrepte. Administrația turcească a trebuit să se pună și ea pe lucru repede și conștiințios. După-ce au așezat lucrurile în vilaetele Monastir și Salonic, acuma și-au strămutat centrul de activitate în Uskueb.

Chestia Tibetului. »Novoie Vremia« scrie că starea lucrurilor în Mongolia e foarte îngrijitoare. S'a împrăștiat vestea că Eenglezii au hotărât luarea Lhassel pentru a da o lovitură de moarte budismului. Se mai spune că Albi au hotărât împărțirea Chinei și că luarea Tibetului de Englezi e numai începutul. Indată ce Japonezii vor învinge pe Ruși, Anglia ar mai avea a lua încă și Mongolia. Mai spune că Mongolii ar voi să înceapă război împotriva tuturor străinilor, iar centrul mișcării ar fi la Urga, lângă granița Siberiei. Unii sunt de părere că Rusia luând poziție contra Angliei, ar atrage în partea s'a pe toți Mongolii. Mongolii nu pretind să aibă guvern neatârnat, dar vor ca Lhassa, capitala lor religioasă să fie liberă de ori-ce influențe străine. »Nat. Zeitung« de unde luăm acestea, nu cred că știrea se bazează pe adevăr; de altfel tratatul între Dalailama și Anglia a fost semnat la 7 Sept.

— Englezii au aflat în Tibet că ambanul chinez, adică reprezentatul Chinei, are mult mai mare rost decât se credea până acuma. Acestui ambanii se datorește încheierea, relativ, grabnică a tractatului. Young-husband a găsit la 1 Septembrie aproape toată adunarea națională a Tibetului în palatul ambanului și i-a supus proiectul de tratat. S'a incredințat, de pe purtarea Tibetanilor față de amban, că pun pe împăratul Chinei mult mai sus decât se presupunea. Fără voea ambanului nu se numește un stăriș la vre-o mănăstire sau vreun membru în adunarea țării. Ambanul actual e foarte energic și nu se sfiește a spune Tibetanilor adevărurile în față. Nu ese pe strade fără a fi însoțit de o suită mare are o poliție rescoală în Lhassa, ambanul a înăbușit-o cu oamenii săi fără a mai aștepta ordinele lui Dalailama.

Tratate comerciale. Tratatul pentru convențiile comerciale cu România și Svițera, întâmpină oareș-cari greutăți, de și e nădejde de a se ajunge la rezultate.

Semnarea tratatului de comerț româno-german s'a amânat, contra așteptărei amânduror părților.

În Canada se aplică dela 28 Iunie așa zisa „Clauza Dumping“. În puterea acesteia importatorul au a plăti o taxă vamală suplimentară pentru acele mărfuri străine care se oferă în Canada cu preț mai mic decât în țara unde se produc. Dar în fapt aplicarea e mult mai întinsă de cum s'a crezut, căci importatorul e pus la supliment de taxă, dacă în urma plecării mărfii din țara exportatoare, s'au urcat prețurile.

Dr. Potthoff, secretarul uniunii pentru tratate de comerț din Germania, discutând chestia dacă partidele din Reichstag au motive de a fi contra tratatului de comerț cu Rusia sau nu. Din discuția aceasta între Potthoff și redacția ziarului „Național Zeitung“, se varsă oareș-care lumină în privința chipului cum s'au deslegat punctele care ne interesează așa de mult și pe noi. Agrarii extremi au amenințat că vor vota contra tratatului, liberalii au răspuns că vor vota pentru, de frică de mal rău. Din alte cercuri s'a atras luarea aminte că stânga Reichstagului respingând tratatul de comerț cu Rusia, n'ar face să ne aplice tariful general ș'ar rămânea în vigoare tractatele actuale.

Unul dintre apărătorii tarifului autonom, conducătorul Spahn și-a arătat părerea că tariful general n'ar putea intra în aplicare fără a putea fi modificat. Față cu această perspectivă agrarii încep acuma a face propagandă pentru primirea tratatului. Ba „Deutsche Zeitung“, care amenința cu respingerea tratatului, acum și-a întors ideile. Acum trei ani nici voia să audă de o taxă păcatoasă numai de 50 — 55 de mărci pe tona de cereale, de asemenea nu vrea să auză de micșorarea taxelor

pe vitele streine și despre ușurarea măsurilor veterinare, încă și mai puțin. Acuma însă zice că să se voteze și se face a crede că Rusiei i s'au putut face concesii numai la taxele pe cai și că în chestie veterinară au s'au făcut concesii de natură a pune în primejdie sănătatea vitejilor.

Potthoff zice că ziarul nu se poate să fi crezut ceea-ce spune, de altfel chiar din cele spuse urmează că știe că s'au desființat acele măsuri, așa zise veterinare, care erau numai o șicană pentru a opri intrarea chiar și a vitelor sănătoase. E lucru sigur apoi că nu numai la cai, ci și la alte vite s'au făcut scaderi de taxe, scaderi, care nu ar fi de loc pe placul ziarului. Ziarul mai știe că în negocierile cu Austria punctul principal și hotărțitor e tocmai coborârea taxelor pe vite și fixarea de măsură veterinară neșicanătoare. Fără acestea nu se va face tratat de comerț cu Austro-Ungaria, deci Germania avea interese a le face și Rusiei în schimb altor concesii, ca să nu fie mai apoi nevoită a le face pe gratis, în baza clauzei naționalei celei mai favorizate. Prin urmare nu știrile bune, ci frica de a nu vedea reușindu-i idealul vechiu, respingerea tratatelor de comerț, îl face peior să născocască astăzi asemenea înfloritură.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 19 Septembrie 1904.

— **Inceputul anului școlar.** Ieri, după sfârșitul liturghiei s'a servit în catedrală *Chemarea Duhului Sfânt*, pentru începutul noului an școlar. Elevii institutului teologic-pedagogic, cei dela școalele medii și elementare au ascultat sfânta slujbă celebrată de P. C. Sa R. *Ciorogar*, director seminarial și protodiaconul Dr. I. *Suciu*, prof. teol.

După terminarea serviciului divin elevii institutului teologic și preparandii s'au adunat în sala mare a Seminarului la actul solemn al deschiderii anului școlar, unde s'a prezentat, însoțit de corpul profesoral, însuși P. S. Sa Episcopul. Actului oficial, i-a precedat apoi aci alt act religios: sfințirea apei, săvârșit prin preotul I. *Bodea*, care a stropit întreg edificiul — reparat peste vară — cu aghiasmă.

Dup'aceasta P. S. Sa Episcopul adresează tinerimei cuvinte pline de înțelepciune și părintești sfaturi. Tinerimea de față ascultă cu adâncă evlavie înțeleptele sfaturi ale bunului Arhiepiscop.

În numele corpului profesoral îi răspunde P. S. Sale, directorul seminarial P. C. Sa R. R. *Ciorogar*.

Frumoasa serbare s'a terminat la ora 1. P. S. Sa Episcopul a invitat apoi la masă corpul profesoral dela institutul teologic-pedagogic.

— **Oaspeți iluștri la Băile Erculane.** Pe când prin alte părți timpul începe a se înasprî pe alocurea chiar a ninge: pe la Mehadia din contra vremea continuă a fi admirabilă încă te-ai crede toamna pe tărâmurile azurii al mării mediterane. Din aceasta cauză oaspeții nu se grăbesc a părăsi minunatele izvoare, ci din contra continuă a sosi spre a urma cura. În zilele din urmă au sosit doi oaspeți iluștri, și anume Inalt P. S. Sa Episcopul Caransebeșului Nicolae Popea și Ilustritatea Sa Dr. Iosif Gall membru în casa magnaților, care după ce au terminat cura lor de dimineață se pot vedea zilnic plimbându-se în societatea medicului lor curant Dr. A. Crăciunescu. Frecvența acestor băi, pentru noi Români numai îmbucurătoare poate fi căci o mare parte a populațiunii sermane române din jur, din băi se hrănește.

— **Moștenitorul de tron al Italiei.** Din Italia vine știrea, că regina Elena a Italiei a dat naștere unui băiat, cărui îndată i-s'a dat numele de *Umberto*. Mare este bucuria în sinul casei dom-

nitoare și între poporul Italiei. Noul născut este a treia odraslă a familiei regale. La 1901 s'a născut principesa Iolanda Margareta, anul trecut s'a născut principesa Mafalda. Asupra botezului noului prinț încă nu s'a luat nici o dispozițiune. S'a stabilit însă titlul lui, care până aci era mereu obiect de discuție. Nu se putea ajunge la acord ce rang să i-se dea eventualului moștenitor de tron: *principe de Roma*, ori *de Piemont*? Probabil din prevenire față de Vatican i-s'a dat rangul din urma.

În Roma a fost primită cu mare bucurie și însuflețire vestea despre nașterea moștenitorului de tron. Când micul prinț a intrat în viața pământesească, de pe Capitol 101 bubuite de tunări și glas de clopote vestea evenimentului fericit. Străzile orașului sunt populate de lume, casele sunt pavozate și ziarele scot ediții separate, pentru a lua toți veste despre evenimentul din Zuirinal și împreună cu familia regală să se bucure fie-care cetățean. Știri sosite din Roma, vestesc că cele mai multe orașe ale Italiei au îmbrăcat haină de sărbătoare.

Pontificele a dat ordin telegrafic metropolitului cardinal din Torino Richelur, să meargă la Raconigi, unde se află părechea regală, și unde s'a săvârșit evenimentul, să îndeplinească actul botezului. Pontificele este învoit să trimită la botezul prietului un cardinal curial, dacă părechia regală dorește.

Toți capiș țerilor din Europa au adresat regelui Emanuel III. telegrame de felicitare din incidentul acesta.

— **În amintirea lui Cornel Tămășdan.** Doamna și Domnul Marica și Fabriciu Manoila, preot în Soboteli, întru pomenirea iubitului și neuitatului lor văr *Cornel Tămășdan* ni-au trimis pentru nefe-ricită din Rișca 10 cor., pe cari i-am administrat dlui dr Pavel Opreșă din Brad, pre a fi preșăși menițiunii lor.

— **Escrocherie temerară.** Publicul român din Arad a fost săptămâna trecută într-un mod temerar escrochat de un individ, pretins student universitar din București. Toate familiile române au fost Dumineca trecută onorate cu vizita unui tiner elegant, manierat, stăpânind perfect limba-giul din România, și după scurtă introducere spunând c-a venit să prepare un concert pe 17 l. c. ce vor să-l dea în Arad absolventii conservatorului din București, aliați cu 7 studenți universitari, cari sunt în turneu artistic. El însuș s'a prezentat ca absolvent al conservatorului din București și prim premiat alui Dinicu. În chipul acesta aproape pretutindenea a plasat bilete pentru concert, tipărite astfel:

17 Sept.

Contra Mască	Bilet de Intrare
la	la
Serata Artistică	Serata Artistică
dată de	dată de
Un Comitet de Studenți	Un Comitet de Studenți
în scop filantropic.	în scop filantropic.
Bilet de Familie Lei.....	Bilet de Familie Lei.....

5 persoane 5 fl.

Șarlatanul a putut ăstchip să nșele la vre-o 200 de cor. dela publicul nostru.

Nu este singuratic, nici chiar sporadic felul acesta de pungășie luat de o vreme încoaci la modă de o seamă de pungăș — dându-se de obicei de studenți universitari — invadând din România.

Publicul nostru, doritor de a auzi o cântare românească, o vorbă românească, crede ușor și se lasă sedus de netrebniții aceștia. Câți sunt apoi, cari sub titluri de ajutoare, de accidente ce li s'ntemplă pe drum etc. etc. îl escrochează. Am avut nenumărate casuri, dar ne era par'că mai mare rușine nouă, decât a ne putea hotărî să demascăm nemerniciile acestea și în publicitate. După ce însă pungășile acestea i-au

proportțiile unei adevărate întreprinderi *en gros* ne vedem siliți pe calea aceasta a demasca pe acești mizerabili, atât pentru a ne apăra publicul de hoția aceasta, cât și în interesul reputației fraților noștri din România, care eventual înc-ar putea să-i controleze cumva. Căci e din cale afară regretabil ca astfel de tipuri să compromită legăturile necesare între noi și frații noștri de dincolo.

— **La Timișoara!** Mâne și poimâne, metropola Bănătuului *Timișoara* va avea zile de viață românească, reimprospătând vremea unui trecut de mult apus. Steagul culturii românești va fâlfâi pe zidurile sure și îmbătrânite care vor tresări de acest vis al tinereții lor. Căci Români mulți din toate părțile vor grăbi mâne la Timișoara. După informațiunile noastre adunarea va fi splendidă. Din Arad, cel mai apropiat centru, vor lua parte foarte mulți. Pe cât știm și-au anunțat sosirea: Dr. Nicolae Oncu și doamna și Dl Vasile Pap și D-na, D-niș Vasilie Goldiș Dr Ioan Suciș, Dr. Ștefan C Popp, Sever Secula, Dr. Liviu Tămășdan, Dr. Cornel Iancu, Ioan Moldovan, L. Magdu, Vasile Arjoca, M. Popovici, I. Papp, V. Antonescu și alții. Din Bistrița a sosit azi în Arad Dr. Victor Onișor, pentru adunarea dela Timișoara.

— **Incident la sărbătoarea de deschidere a anului școlar la universitatea din Helsingfors.** Din capitala Finlandei vine prin Kopenhaga următoarea știre telegrafică: Un incident neplăcut a turburat ședința festivă cu ocaziunea deschiderii anului școlar universitar. După ce terminase rectorul vorbirea sa, doi universitari cu toată oprirea rectorului au celtit în nume marelui profesor de universitate din Finlanda. Câți-va profesori au părăsit sala, iar ceilalți și partea cea mai mare a studenților a ramas. Contra celor doi studenți s'a pornit cercetare disciplinară (ore-ce va zice la asta urmașul lui Bobricio?).

— **Cea mai avută femeie pe pământ.** Din Filadelfia se scrie: În America de present lumea este preocupată de enigma ce avere a putut lăsa regele chininului, William Weightman fetef sale, care fără îndoială este cea mai bogată femeie pe pământ, deore-ce moștenirea ei este prețuită la 300—400 milioane marce. Abia s'a răspândit vestea morții „regelui“, când o mulțime enormă s'a arătat în jurul casei cu noua „minune“. Poliția abia a putut răsbi curioasa adunare și mai ales avea val cu fotografiștii la moment. Dintre aceștia doi au trebuit deținuți.

Moștenitoarea singură conduce fabrica de chinin moștenită dela părintele ei. În oarele-i libere are diferite distracțiuni, deore-ce bărbatul nu-i mai trăește. Idealul ei este Napoleon și ea posedă cea mai bogată colecțiune cu obiecte de ale marelui cesar.

— **Dorul de luptă al Rușilor.** Că soldatul rus nu prea de bună voie ci de silă, mănât din napol cu cnuta se duce pe câmpul de luptă Mandiciurian, unde să-și lase mâselele de dragul țarului, Alexiev și comp, o știe toată lumea. Când a avut soldatul rus în inima sa însuflețire pentru vr'un ideal demn de sacrificiul de sânge? De câte ori cerea necesitatea, ca „imperiu!“ — id est palatul țarului — să poarte războiul, se puneau aparaturile de recrutare în mișcare, și primul gând era mobilizare en masse, căci Rușii numai așa știn invinge, dacă sunt de 4—5 ori mai mulți de cât contrarul. Soldatului chemat sub drapel nu i-se spune nimic despre datorințele sale ca oștean și cetățean, nu i-se spunea de ce are să moară, ei ce-i mult, dacă i-se publică decretul adecă *porunca* țarului, care pe scurt îi poruncește să moară pentru onoarea și gloria Rusiei... Ori cel mult i-se spune bietului Ivan Ivanovici, că „păgânii s'au hotărât să navălească în sf. Rusie“, ca de pildă la 78 Turcii, la 86 Perșii, acum Japonezii etc Pentru-că tot-deuna contrarul este cauza războiului, Rusia nici odată n'a dat ansă la vătășii de sânge, mai ales actualul țar doritor de pace a vrut

cu ori-ce preț să evite conflictul rme sângeros cu „barbarii“ de Japonezi, aceștia au forțat treaba până la războiul, și este acum silit să se apere!

Pentru soldatul rus nu există de însuflețire: el merge la moarte, pe-că așa i-s'a poruncit de către mai marii să este mirare dacă în chipul acesta soldatului îi lipsește cu totul baza morală: el este singr obiect, un instrument orb de care se servește autocratul după plac și după-cum pretindeciul său. Un astfel de material de războiul rșit că în fața unei forțe maiore are să se doască de absolut netrebnic, inferir, un se umplură bună mai mult să producă spaimă lume. Acesta este vestitul bau-bau, de care iura și poate se teme și acum lașitatea Europei încât putericiii vecini se înarmau până-nții de frica lui. Acum se poate convinge că n' dracul tocmai așa de negru, pe cum era zugr.

Că soldatul rus nu a pradorat pe singurul său stăpân, dovedește șptul că nici nu prea vrea să moară pentru el ca și în cazul din Moscova și altul de pe câmpul de războiul, caută să se sustragă prin fel fel de meșteșuguri dela „datorința“ sa de muri înainte de vreme.

În fața tribunalului din Moscova stăteau niște tineri din familii distinse acuți de furt. Judecătorul li-a pus întrebarea, pțru-ce au furat? „Am furat, răspunseră, pentru-că așa am voit noi. Toți au fost aspru pedepsiți, în peste mult timp tribunalul a primit o epistolă anonimă, în care se zice, că cei 16 tineri colamnați pentru aceea au furat, ca să aibă uitrecut pătat, și astfel să nu poată fi înrolați. S'a constatat că în Moscova s'au răspândit tipărituri, în care se face apel la toți cății stau sub sevățiu obligator militar, să nuziască a să scoată de sub obligamentul militar.

Celalalt cas de pe câmpul de războiul Lul *Daily Cronicle* îi povestește corespondentul său următoarele: Mulți dintre soldații ruși căzuți în prinoare japoneză își aruncau puștile și se predau fără rezistență dușmanului lor. Un fecior din bat de atașatul militar german Hoffmann, cum s'a putut așa ceva, să nu primească nici o rană mică măcar. „Nu vreau să fiu rănit, — a răspuns soldatul. „Ești un laș, îi replică atașatul.

„Laș nu sunt, nu-i adevărat, ripostă soldatul cu un pic de demnitate militară, ci pentru-că am fost adus aici fără voia mea. Am căutat ocaziunea potrivită ca să mă scap d'aici; mi-am aruncat armamentul și m'am predat de bună voie dușmanului, că e mai bine la el.

Mai are motiv Rusia oficială a să fali cu puterea ei? Și dacă războiul actual n'ar fi destul de instructiv pentru cei ce conduc destinele colosului în mod atât de ușuratic, ei ar persista și pe mai departe în oarba lor trufie a se considera „veclnic invingători și neinvinsii“, și cel mai puternic stat pe fața pământului, cine le-ar mai crede? Fuit Ilium. . .

— **Expediție polară.** La Portsmouth s'a refintors expediția dela polul sudic de sub conducerea căpitanului de fregată Scot. Expediția a durat 3 ani și a fost făcută cu vasul „Discovery“.

Personalul expediției, în număr de 49 oameni, se află într'o stare excelentă.

Explorațiunea a traversat ghieturile până la 82° 17 de latitudine, bătând cu 384 klm. mai mult recordul cunoscut.

„Discovery“ a iernat la 640 klm. mai spre sud, ceea ce n'a făcut-o nici o navă până acum.

Rezultatul expediției este considerabil din punct de vedere geologic și geografic.

Ea a descoperit o vastă regiune muntoasă care merge până la 83° 20 de latitudine, ceea ce face a se crede cu pământul se întinde până la polul sud într'o serie de munți înalți. Expediția a studiat de asemenea, regimul formațiunii ghieturilor, și-a făcut observațiuni magnetice.

— **Milionar mort în temniță.** În temnița din Pezaro a murit lovit de apoplexie un milionar cu numele Enrico Metz, care în anul 1900 a omorât cu revolverul pe un tiner în Villota, crezând, că acesta și-a bătut joc de el. Milionarul era după spusese oamenilor un om dur, violent, care și înainte de cazul acesta a fost mai de multe ori pedepsit.

— **Fuga mirelui fiicei lordmayorului.** În Londra a produs mare senzație un scandal de logodnă, al cărui erou este fiica lordmayorului, *Constance*. Fata era deja de lungă logodită cu un funcționar înalt din Egipt, cu numele Macalman. Cununia era să se țină alaltă eri în catedrala Sântului Ștefan. Ziua premergătoare actului cununii lordmayorul a dat în onoarea logodiților un mare lunch (cetește: lonsș al doilea dejun), la care era invitat un mare număr de oaspeți. Mirele însă la acest lunch mi s'a prezentat, ci mâne zi a publicat în ziare, că repășește dela căsătorie. Din ziua aceea Macalman a dispărut, prob bil a călătorit pe „continent“ (cum zic Englezii Europei afară de Englitera). Mireasa s'a îmbolnăvit rău în urma acestei purtări neînțelese și de tot misterioase a logodnicului ei infidel.

— **Un nou sistem de comunicație a submarinelor.** La Newport (Statele-Unite), s'au făcut zilele acestea experințe prin cari s'a constatat puțința pentru vasele sub-marine cufundate sub apă de a rămânea în comunicație între ele, pe cum și cu uscatul și cu vasele de războiul, prin aplicația unui sistem bazat pe proprietățile undelor sonore.

Această descoperire micșorează cu mult primejdiile navigației sub-marine și îngăduie o acțiune comună a sub-marinelor.

— **Remediu contra straicului.** Capitalismul multe mijloace a inventat, pentru a zădărnici ori-ce grevă, dar nici unul nu s'a dovedit ca mijloc sigur și infalibil. America îl revine gloria și în privința asta de a fi descoperit un remediu care nu dă greș. Chiar și în casurile cele mai acute, când boala grevelor începe să devină epidemică, acest remediu este capabil de o radicală sanare. Descoperitorul acestui metod nou se chiamă Greham, care este industriaș de lemne bogat în orașul Merinian.

Invidiosii și rătăcioșii săi colegi, cari privesc corziș la el din cauza că n'au reușit ei să inventeze acest remediu genial, au poreclit noul metod original după numele orașului zicându-i *Merinian*, și nu l-au numit după numele inventatorului. Mr. Greham probabil nu va uita această ingratitude nici odată.

Destul, că isbucind o grevă în fabrică sa, dar generală în toată forma, Mr. Greham a aplicat remediul său cu succes strălucit. Neputând ajunge cu muncitorii săi la nici un acord, nevoind aceștia să cedeze dela pretensiunile lor, a pus dinamită la toate fabricile, prăvăliile, asvărindu-le pe toate în aer. Las continue acum greva! —

Dar ca să imitezți acest metod, trebuie la tot cazul să a-i originalitate și un temperament de Yankeu.

— **Un candidat la episcopie calvin, defraudant.** Diecesa calvină de Alsó-Szabolcs-Hajdu-Vidék își are senzația ei. A eșit la iveală, că un individ de mare speranță, un „protopresbiter calvin“, aspirant la vldicie calvinească, cu numele Zsigmond Sándor, s'a aventat în zborul său până la crima furtișagului, vntnd și el ca de pildă Krivány și alți prototipi ai virtuții defraudățiunii, mâna în banii altora, ca să trăiască boerește, cu șampanie, echipage și grizette. Imbla ca toți semenii săi, cu capul sus, mândru, ca un episcop în spe; pretindea orgolios stimă dela toți, voia să fie adecătelea dlui venerat și onorat de cătră toți cății veniau cu el în contact, dar nime nu știa, că este un mișel, un hoț ordinar pe o treapă cu mulți alții de categoria lui. Și crima lui îl face cu atât mai scârboș în fața oamenilor de bine cu cât deja de 16 ani a practicat mereu meseria furtișagului. Cornul Amalteei, de unde se provedea cu parale din belșug era fondul văduvelor și orfanilor de proști. În decurs de 16 ani a furat 36.800 coroane venerata față biserică calvină. Și cu cât făcea mai mult lux cu atât mai mult îi creștea autoritatea (asta e deja o dogmă sacrosantă la calvini). Era temut, căci avea trecere servul lui Dumnezeu după ordinea lui Calvin. Vai de acel biet învățator de sub oblăduirea lui, dacă a greșit numai cât e negrujul unghie. Un atare „păcătos“ era pedepsit aspru ori dat din slujbă cu copil și nevastă fără milă. El, care, deși om căsătorit, cutriera strășile din capitală, când se ducea în *Sodoma Ungariei* să tragă câte un lumperai isten igăzaba, nu se gena să se ia după femeiei compromise, să meargă apoi cu ele pe la restaurant, unde să comișă cele mai greșoase orgii. Curgea șampania și roaie, cânta câte un cântec trivial și

375

muri

Singe
ddai.

apar

te de
re.

at 242

nând pe genunchi „păpușă“ și astfel își petrecea, încât se scandalizau însoțitorii săi. Și când te cugești, că acest individ, avea conștiința curată și liniștită să pășească în fie-care Duminecă și sârbătoare pe amvon și să vorbească credincioșilor săi despre virtute și morală, trebuie în adevăr să crezi că ai de a face cu o rară specie de om, un adevărat monstru, de care numai societatea modernă este în stare să producă.

Ce zice la cazul acesta „Magyar Szó“? Constatăm, că țeva de odinioară a lui Bánffy, — acum a lui Tisza — Berzeviczy — nici până azi n'a luat notă despre mișelia acestui hoț de calibrul mai nou. Iar să fi fost vorba despre un preot catolic ori ortodox, să fi văzut coloane întregi în „organul de senzație calvino-jidan tot despre hoția popii papistaș și valah“.

— **Grevă generală în Milano.** Din Milano se vestește, că acolo toți muncitorii s'au pus în grevă, începând dela împiegății de tren, până la culegătorii de tipografie.

— **Tămăduirea tuberculozei.** O damă din Australia domnișoara doctor Thorne, cum se telegrafează din Londra, susține, că a inventat un nou metod pentru a tămădui tuberculoza. Acest metod ar consista din inhalarea de aer cald și diferite gaze. În spitalul din Abrompton se fac experimente cu acest nou metod, dar care probabil tot așa de puțin se va putea valida ca și multe metode de până aci.

— **Derailare de tren.** Trenul de ieri după amiază din Timișoara ce avea să sosească la 4 ore în Arad a derailat între stațiunile *Nemtság* și *Aradul-nou*. Vestea sosită în orele de seara în Arad a produs mare senzație. Se vorbea de o nenorocire ce spre noroc n-a fost. A derailat locomobila trăgând după sine 4—5 vagoane în cucuruzul de lângă dâlmă. Doi fochiști au fost grav răniți și vre-o 14 călători au scăpat cu contuziuni ușoare. Intre călători era și dl. *Iancu* adv. în Arad, care a scăpat teafăr. Linia este deja reparată și comunicația earăși liberă.

— **Țiganul Rigó în Berlin.** De când l-a părăsit pe Rigó necredincioasa amantă Clara Ward pentru a-și petrece în desfrâu cu nou alesul inimii sale, un muncitor de rând din Neapole, de altfel destul de chipeș, de atunci bietul țigan unguresc ear a luat dipla subțioară și doinește trist prin oteluri și café-chantanturi în Berlin, alinându-și durerile nefericitului său amor. Așa se vestește din capitala Germaniei, că Rigó a concertat mai deunăzi într'unul dintre cele mai elegante restaurante în Reichshof, unde se adunase un public imens să asculte arta măestrului țigan. Se zice că a „cucerit“ teribil, dar nu cu mustețele, ci cu arcușul, și nu inimă de femeie necredincioasă, ci însuflețirea, și admirațiunea tuturor oaspeților, cari au simțit și mare plăcere pentru muzica desăvârșită și acordurile duioase, cu cari frapa și răpia sufletele Germanilor admiratori ai muzicii maghiare țigănești. Chiar și „princesă Chimay“ când a luat veste despre succesul colosal al fostului ei iubit, l-a felicitat printr'o telegramă maghiară mestecată cu cuvinte engleze. Dăm aci după ziarele maghiare această telegramă, care dovedește cât de „bine“ a învățat princesa ungurește în decurs de 4 ani dela amantul ei, după care mai eri alaltăeri se topia: „*Kedves macska, Isten gílot, many hoppy, you and szerenese. Drágám csókolom enyem macska. Clara*“.

— **Jidqin Japonia.** O statistică de curând întocjită Japonia ne arată că nu sunt decât 200 d'jili curat evreești în această țară, emigrate Rusia, Palestina și din Europa occidentală.

Evreii Japonia n'au decât o singură comunitate, acei Nagesaki.

Acum că ani un ovreu german, foarte bogat, a luat sozică de soție pe care a convertit-o la juq. Murind, vduva îi ridică o piatră tumulari o inscripție în limba ebraică. Acesta emul monument funerar evreu din Japonia!

— **Biletu liber parcurs al presidentului.** Președintocietății de trenuri din Pennsylvania Mr. Cat este o autoritate excelentă și plină de resp în țara Jankeilor. Afară de aceea este diligit punctual, și pedant din cale afară. Dela presiunile lui față de subalterni Mr. Cassatt nu oază nici cătu-i negru sub unghie. Cu toate a s'a întâmplat și cu el să greșească și să-și u de datorință pe care o pretinde dela fie-carsupus, cum dovedește următorul cas hazliu. el s'a întâmplat următorul cas, de care rid mpatrioții lui atăta acum în America. Președirie plecasă într'o călătorie mai lungă cu trenul s special. Când conductorul vagonului îl obseă îi făcu de sine înfeles niște complimente, cumie cuvine numai unui adevărat suveran, și v se meargă mai departe, căci cum Doamne să cară el biletul dela stăpânul său când știe, că are dreptul să călătorească gratuit. Președintei însă îl opri și îi zise cuprinzător și cu sevritate:

— Este irelevant, dacă D-ta mă cunoști ori ba, dar datorința l-tale îți impune să ceri biletul dela ori-și-cine, care se află în tren, prin urmare trebuie să ști, că și eu am dreptul să călătoresc numai prin arătarea biletului de liber parcurs.

Călăuza trenului a luat cu reverență la cunoștință. cele spuse de dl președinte, și ca și călăuza, m'ădiat pretinsă biletul.

— Vezi, așa, răspunsă președintele! — care începu să scoțoască prin buzunare după bilet, dar ia-l de unde nu-i.

După-ce căută prin toate buzunarele fără rezultat, președintele se văzu silit să recunoască că „poate“ l-a uitat acasă pe masă.

— Imi pare rău d-le președinte, dar n'am ce-ți face. Astfel nu rămâne alta decât să plătești biletul răspuns conductorului.

Dl președinte a fost nevoit să-și scoată punga și să plătească biletul de liber parcurs, uitat la birou din neglijență, care l-a costat 18 dollari. Aceasta întâmplare este cu atât mai hazlie, cu cât Mr. Cassatt afară de asta este și avar.

— **Anarhistii spanioli condamnați.** Din Madrid se anunță, că tribunalul din Barcelona a adus sentență în cauza criminală a anarhistului Artal, care prin luna Iunie încercase un atentat împotriva ministrului president Maura. Artal a fost condamnat la 18 ani muncă silnică, pe care o va implini în temnița din Ceuta. Nainte de ce ar fi fost transportat la noul său sălași, un ziarist a schimbat cu Artal câte-va vorbe, care a declarat, că pedeapsa n'a avut asupra lui nici un efect.

— Dacă d-ta crezi — a zis anarhistul, că pedeapsa m'a deprimat, atunci foarte te înșeli. *Principalul e, că m'au lăsat să trăiesc.* Sunt încă tânăr; în cazul cel mai rău imi implinesc pedeapsa și atunci încep viața dela început. Contez și la

eventualitatea că voi fi agrățiat și imi voi recăpăta libertatea mai iute.

Cu Artal a fost transportat în temnița dela Ceuta și un ziarist, condamnat la 36 ani muncă silnică pentru diferite delict de presă și agitațiuni.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Un tânăr bine crescut, fiu de învățător, absolvent de a 3-a clasă gimnazială caută aplicare în vre-o casă de comerț. A se adresa la d-nul Dr. Iuliu Coste adv. Ciacova. 380 1-3

Biroul de credit și reforme de încasare Seidl és Matiegka

Temesvár-Józsefváros, Küttl-ter 3 szám. da informațiuni și deslușiri confidentiale atât în afaceri ceosebite cât și despre lucruri grivate de pretutindeni în țeară și străinatate, în modul cel mai conștiincios și discret.

Primește

319
contra honorar moderat afaceri de încasare dela comercianți și industriași, încasarea pretensiunilor dubioase pe cale pacinică ori procesuală, mai departe

mijloc este

afaceri de împrumut și financiare, achitari de datorii, precum și vinderea și cumpărarea de bunuri și esități.

Escompturi de cambii. Losuri în rate.

Valentiny József iun.

croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul stradei Deák Ferencz (Casa Bonts).

Confecționează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din materii indigene și engleze de lână, după croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă a sosit deja și astfel mă aflu în poziția plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să corespund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă:

342

Valentiny József jun.

croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirianu.

LENGYEL GYULA

lăcătar de zidiri.

Arad, Strada Vörösmarty Nr. 3.

Pregătește accesoriu de fer pentru zidiri, grilaje pentru cimitire, mașine de fert în formă de masă și ori-ce fel de lucrare de lăcătar.

332

Cu stimă:

Lengyel Gyula.

Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor al lui

CZOBOR OTTO, ARAD.

Pregătește pentru examenul de admisiune la obținerea dreptului de voluntariat.

În curs funcționează profesori de forță. De plasarea elevilor din provincie se îngrijește direcțiunea cursului. La cercări servește cu informațiuni.

CZOBOR OTTÓ

conducătorul cursului.

— Kossuth-utca Numărul 41. —

358

Non magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința v. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma Improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă ndigenă de calitate inecpționabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapersier.

Avisăm pe on. public că sub

Nr. 11 Calea Archiducelui Iosif

(colțul stradei Karolina)

am deschis sub firma

Reuniunea industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprigin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

Arad, 1 Septemvrie 1904.

364

Reuniunea Industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.

Prăvălie pentru mânusi și suspensării a lui

HUBATSCHKEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mânușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe care le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân

303

cu respect: **Hubatschek T.**

Furnisec al curții și camerei ces. reg.

Holzer Simon

PRAVALIE DE PARDESIURI PENTRU DAME

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros).

Str. Rudolf 7, (față în față cu hotelul „Prințul de coroană“).

375

Mare asortiment de novități sosite pentru sezonul de toamnă: jachete, mantile, bluse, jupoane, neglijouri, costumuri complete executate în modul cel mai elegant.

Prețurile originale ale depositului meu din BUDAPESTA IV, Strada Ludovic Kossuth Nr. 9.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu incopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

4% **BANI!** 4 1/2%

pe realitate și bunuri cu 4—4 1/2% amortizațiune la locul I. și II fără spese anticipative, precum și credit personal exoperează grabnic, culant și sigur

PHILIPP GRÜN WALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biurou de informațiuni 320

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr 5.

Maî departe mijlocesc vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafeace, hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru vânzare dela 2000—140.000 coroane depuneri favorabile de capitaluri cu 7 1/2—8% venit curat, vindere de pământe etc., arende de pământe dela 100 jugăre în sus.

4 1/2% 4%

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6

o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia-mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate.

Cărbuni de lag se pot căpata pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

324

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19,** casa Doamnei ved. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumșetare

corespunzător întru toate recerintelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintâi fabrice, am ajuns în poziția plăcută, să satisfac pretensiunilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante; primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier 330

MÁRTONFY VICTOR

tinichier de zidiri și arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult onoratului public pentru pre-gătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

— Stipendiu de Paris. —

Cu stimă:

334

MARTONFY VICTOR

ARAD. Local: Piața Boros-Béni Nr. 2.

Locuința: Strada Sárossy Nr. 2.

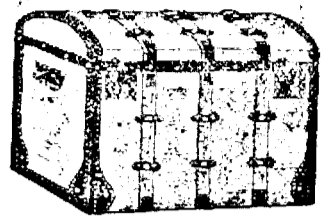
(Casa d-lui Purcariu).

Urmașul lui Antoniu Tillschneider

TIMIȘOARA.

Str. Rudolf, lângă hotelul „Printul de coroana“.

376

Recomandă p. t. public fabricatele sale: echipament pentru cai, frâne, hamuri, șele; specialist în construirea de cufere de piele pentru călători și geamantane de piele dela cele mai fine până la cele mai ieftine. — Furnizare conform comandei, din piel de Viena, portmonee și traiste pentru vânători și invalidoare pentru puști, ponevi pentru cai și echipam-nte pentru cai folosite, șele totdeauna în deposit.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare-ce la întrebuintarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie sevicul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de căneapă din launtru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-uteza 27. sz. 253

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Dinți

de Vulcanit aurit, recunoscut de cel bun dentist — și fără cerul gurii. Conservarea și celor mai răi dinți. Tragerea dinților cu anestezie locală.

Dentist Dr. SCHWENK

Timișoara-Cetate 377

Strada casei de economii Nr. 2.

Stațiunea tramvaiului electric, față în față cu casa de economii agrară.

Dela 8 ore dimineața până la 5 ore după amiază.

Dumineca și în zile de sărbători.

BRAUN GUSTÁV

măsar.

Arad, Petőfi-utea 11 sz.

Primește tot felul de lucru aparținător branșei sale, executat în modul cel mai constiențios și cinstit.

Rog sprijinul prețios al p. on. public, rămân

Cu stimă:

BRAUN GUSTÁV

măstru măsar.

331